

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การประชุม KM ครั้งที่ ๓ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙

การประชุม KM ครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๓ คณะจารย์ร่วมประชุมประกอบด้วย

- ๑.พระมหาสมบุญญ์ ดุฑฒิกโร, ดร. (คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย)
- ๒.พระมหากฤษณะ ตรุโณ, ผศ.ดร.
- ๓.พระมหาพรชัย สิริวิโร, ดร.
- ๔.พระมหาทวิ มหาปญโญ, ผศ. ดร.
- ๕.พระมหาอดิเดช สติวิโร, ดร.
- ๖.ผศ.ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม
- ๗.รศ.ดร.สมิทธิพล เนตรนิมิตร
- ๘.ผศ.ดร. ประพันธ์ ศุภษร
- ๙.ดร.บุญเลิศ ใสสุธ
- ๑๐.ผศ.รังษิ์ สุทนต์

พระมหาสมบุญญ์ ดุฑฒิกโร, ดร. (คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย):

วันนี้คณะจารย์ได้มานั่งพูดคุยกันในเรื่องของการทำวิจัยถือว่าเป็นเรื่องดีที่ทำให้ได้มีโอกาสพูดคุยกัน เห็นใจคณะจารย์ทุกท่านมีภาระงานสอนงานวิจัยงานปรึกษาวิทยานิพนธ์งานเขียนตำราเขียนหนังสือ งานประชุม โดยเฉพาะผู้บริหารประชุมทุกเดือน ในการพูดคุยในเรื่องการทำวิจัยให้ประสบความสำเร็จเป็นเรื่องสำคัญ ครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๓ แล้ว มอบ ผศ.ดร.แม่ชีกฤษณา ดำเนินการนำสนทนาในที่ประชุม

ผศ.ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม:

ขอคารวะอาจารย์ทุกท่านคะ ขอเริ่มถามที่คณบดีก่อนนะคะ เรื่องเทคนิคการทำงานวิจัยที่ประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพพร้อมทั้งสะท้อนปัญหาอุปสรรค ขอนิมนต์คะ

พระมหาสมบุญญ์ ดุฑฒิกโร, ดร. (คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย):

เทคนิคในการทำวิจัยส่วนตัว เริ่มจากการอ่าน หาประเด็น หาคำถามงานวิจัย หาประเด็นเริ่มจากการที่ว่า คล้ายๆ กับเราจะลงทุนทำธุรกิจก็ต้องหาทำเล หาแหล่งที่ๆ จะไปดูว่ามันจะขาดทุนหรือไม่ขาดทุนอย่างไร หา Location เขาเรียกว่าหาสถานที่นั้นจุด การทำวิจัยก็คือหาสถานที่ที่จะจดสถานที่ที่จะจดนั้นเราก็ต้องมั่นใจว่าทำแล้วจะมีประโยชน์ไม่ใช่ไปจดทับเส้นคนอื่นเขา หาที่จุดที่ไม่ไปทับเส้นคนอื่นเขา เทคนิคก็คืออ่านก่อน หาโจทย์ หาประเด็นการวิจัยเสร็จแล้วเมื่อได้มาก็ลงมือลุยทำตั้งเป็นเค้าโครงขึ้นมาเขาเรียกว่าโครงร่างงานวิจัยแล้วเราก็ดำเนินการ ขั้นตอนในการดำเนินการนี้ที่

อาจจะเป็นเรื่องของการลงมือเก็บข้อมูล ข้อมูลมันจะอยู่ที่สนามก็มี อยู่ในเอกสารก็มีถ้าทำเอกสารก็ต้องดูเอกสารต้นฉบับ Original เอกสารปฐมภูมิให้ได้มากที่สุดแล้วก็เก็บข้อมูลทำบัญชีไว้จะยังไม่ต้องวิเคราะห์ข้อมูลนี้เป็นเทคนิคส่วนตัวนะอย่างเช่นเรา Survey เบื้องต้นแล้วข้อมูลบทยี่เราจะเขียนอะไร บทยี่เราจะเขียนอะไร บทยี่เราจะเขียนอะไร เหมือนกับเราวางแผนที่การเดินทาง การไปเที่ยว มาถึงบทยี่เราจะทำอย่างไร มาถึงบทยี่เราจะทำอย่างไร มันวางแผนไว้เสร็จแล้วมี mapping my map เราก็ลุยที่นี้เรารู้แล้วว่าความจำเป็นที่เราต้องการที่จะเขียนนี้เราต้องการเขียนเรื่องอะไรบ้าง เรารู้แล้วเราวางแผนเสร็จแล้ว ขั้นตอนในการเก็บข้อมูลก็คือเก็บเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องที่เราจะเอามาเขียน ถ้าเป็นเอกสารอ่านมาเราก็ใส่รหัสว่าอันนี้เกี่ยวข้องกับประเด็นนี้ใส่รหัส ๐๑ ๐๒ ๐๓ ถ้าเราตั้งหัวข้อไว้ประเด็นที่ ๑ ๐๑ ประเด็นที่ ๒ ๐๒ ประเด็นที่ ๓ ๐๓ ใส่รหัสไว้ใส่โค้ด ข้อมูลไหนมันเกี่ยวข้องกับ ๐๑ ก็ใส่ ๐๑ ไว้ ๐๑.๑ ๐๑.๒ ๐๑.๓ เอาข้อมูลดิบมาก่อนยังไม่ต้องมาวิเคราะห์ เช่นเอามาจากพระไตรปิฎกหรือสัมภาษณ์มาก็ได้ใส่แล้วก็เก็บจนครบทุกประเด็นที่ว่าเราใส่เสร็จแล้วก็ไปบทยี่ต่อไปเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทยี่นั้นก่อนครบถ้วนทุกอย่างที่เราอยากเขียนแล้วเสร็จแล้วก็มานั่งวิเคราะห์วิเคราะห์ที่ก็จะง่ายแล้วเพราะเราใส่รหัสทำโค้ดข้อมูลที่เราจัดเราคนเดียวที่รู้แล้วก็เอาข้อมูลมาไล่เรียงกันดู มานั่งวิเคราะห์สังเคราะห์แล้วก็เขียนรายงานการวิจัยเป็นเล่มหนึ่งสื่อเป็นเทคนิคส่วนตัวที่ทำให้เสียเวลาน้อย แล้วข้อมูลเหล่านั้นเราได้มาหมดแล้วไม่ต้องไปหาข้อมูลที่ไหนแล้วถ้ามันไม่พอเราค่อยไปหาเพิ่มเก็บข้อมูลก็ต้องบอกที่มาด้วยมาจากเล่มไหนหน้าทีเท่าไร พ.ศ. เท่าไร แล้วก็ไปเขียนหาที่สงบปลีกใจเวกสักเดือนสองเดือนเขียนอย่างเดียว การทำวิจัยให้มีประสิทธิภาพ คำว่าประสิทธิภาพ มันหมายถึงงานวิจัยทำแล้วมันมีประโยชน์ต่อสังคม ถามว่ามันมีเทคนิคใหม่จะว่ามันเป็นเทคนิคมันก็ไม่เชิงแต่ว่าการที่จะทำงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพมันต้องหาประเด็นที่สำคัญที่สุดคือมันต้องหาโจทย์ ถ้าโจทย์มันดีมันก็เหมือนกลัดกระดุมผิควาง ผิดช่อง มันก็จะผิควางไปถึงปลายทางสำคัญที่สุดคือจุดสตาร์ทถ้าได้โจทย์ที่ดีก็จะได้ความรู้ใหม่ที่ดี แต่ถ้าไปได้โจทย์อย่างนั้น ๆ มันไม่น่าสนใจ มันเป็นเรื่องที่เขารู้กันแล้วถ้าผิควางแต่ต้นทำไปแล้วมันก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร ก็คือเสนอสิ่งที่เรารู้กันเรียบร้อยแล้วเพราะฉะนั้นเทคนิคในการทำวิจัยให้มีประสิทธิภาพจะต้องเริ่มต้นจุดที่สำคัญที่สุดต้องตีมีชัยไปแล้วครึ่งทางหาโจทย์ที่ดีที่สุด โจทย์นั้นเราต้องมั่นใจว่าถ้าตอบได้จะมีประโยชน์ โจทย์นี้ต้องไม่ค่อยมีคนตอบหรือตอบไม่ได้หรือตอบไม่ชัดตอบไม่เคลียร์เรื่องอะไรก็ได้สาขาอะไรก็ได้แล้วเมื่อตอบแล้วต้องมั่นใจว่ามันมีประโยชน์ต่อสังคมเพราะฉะนั้นเทคนิคในการทำวิจัยให้มีประสิทธิภาพนอกจากจะโจทย์ดีแล้วการนำเสนอต้องดีด้วยต้องนำเสนอด้วยภาษาที่เรียบง่ายภาษาที่ระบบอ่านง่ายสะดวก เขียนนำเสนอด้วยภาษาของตัวเองให้ตลอดทั้งเรื่องอ่านแล้วรวบรัดผู้อ่านๆแล้วเข้าใจง่าย งาม ภาษางาม ภาษาง่าย และแฝงไปด้วยความลึกซึ้งทางวิชาการโดยเทคนิคส่วนตัวแล้วชอบเอาภาษาที่ยากเอามาเขียนให้ผู้อ่านๆ แล้วเข้าใจง่ายเขาเรียกเป็นเทคนิค presentation การทำวิจัยคือการไปเก็บข้อมูลมาแล้วเอามาเขียนเป็นรูปเล่ม เขาเรียกว่าเป็นเรื่องของ presentation การ presentation ไม่จำเป็นต้อง

นำเสนอในห้องเรียนคือเสนอเป็นรูปเล่มเพราะฉะนั้นทุกภาษาที่อยู่ในรูปเล่มคือการ presentation เพราะฉะนั้นงานวิจัยจะมีเสน่ห์ที่มีประสิทธิภาพทำให้คนอ่านรู้เรื่องหรือไม่ขึ้นอยู่กับคนนำเสนอ ถ้าคนอ่านนำเสนอภาษาไม่ดี เนื้อหาดี ข้อมูลดี แต่ภาษาไม่ดี ก็จบ ก็เหมือนเราพูดในหน้าห้องเนื้อหาดีมากข้อมูลดี มากพูดไม่รู้เรื่องก็ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีใครเชื่อ ตัวอย่างคนที่เขียนดี ๆ มีเยอะมาก ตัวอย่างเช่น อาจารย์ สมภาร พรหมทา เขียนภาษาดี ภาษาเชิงวรรณกรรม เอาเทคนิคการเขียนวรรณกรรมมาเขียนงานวิจัยภาษาสละสลวย เรียบง่าย ลึกซึ้ง ยังมีอีกหลายคน การนำเสนอก็คือการนำเสนอให้คนเขาเข้าใจทุกครั้งที่เรา present เราไม่ใช่ present เพื่อตัวเราเอง เรา present เพื่อคนอื่น เพราะฉะนั้นการทำวิจัยคือเราไปหาเก็บข้อมูลมา ข้อมูลนั้นมันยังดิบข้อมูลที่เราไปเก็บมาคือข้อมูลดิบ ถ้าเป็นอาหารก็คือยังกินไม่ได้เหมือนซื้อเนื้อดิบๆ มาจากตลาดยังไม่ได้ปรุง เราต้องเอาเนื้อนั้นมาปรุงเป็นอาหารให้มันอร่อยให้มันกลมกล่อม ถ้าอาหารมันหนักไปทางเค็มมันก็ไม่อร่อย หนักไปทางจืดน่า เบี้ยวน่า มันก็ไม่อร่อย มันต้องกลมกล่อม ถ้าเช่นนั้นเทคนิคในการนำเสนอก็คือต้องร้อยเรียงทำเป็นระบบอย่างมีเหตุ เขาเรียกว่า logical มีเหตุมีผล ร้อยเรียง ที่ๆ มันควรอยู่มันก็อยู่ ข้อมูลตรงนี้ควรอยู่ตรงนี้ๆ วางแผนที่จะนำเสนอให้เป็นระบบตรงไหนควรอยู่ตรงไหน เขาเรียกว่าร้อยเรียงกันอย่างเป็นระเบียบมีเหตุมีผลอ่านแล้วทำให้มันน่าคนเชื่อได้ นี่เขาเรียกเทคนิคการนำเสนอ ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือไม่มีเทคนิคในการนำเสนอ ภาษาไม่ดี ต้องฝึกเขียน ภาษาไม่ใช้อยู่ดีๆ มันก็เป็นเหมือนพูดเก่งก็ต้องฝึกพูด ภาษาพูดก็ต้องฝึก ไม่ใช่ไปฟังคนอื่นพูดมาแล้วจะพูดเป็นถ้าไม่เคยพูดเลยก็จะพูดไม่เป็น เพราะฉะนั้นภาษาเขียนไม่ต่างจากภาษาพูด ภาษาพูดยิ่งใช้บ่อยยิ่งถนัดยิ่งเก่ง ภาษาเขียนยิ่งเขียนบ่อยยิ่งเก่ง ต้องฝึกเขียนเอง ต้องฝึกสร้างภาษาของตัวเองขึ้นมา มีสไตล์ในการนำเสนอนี้คือเทคนิคในการนำเสนออย่างหนึ่ง ให้มีประสิทธิภาพคือใจพียงดีข้อมูลดี นำเชื่อถือ หนักแน่น มีเหตุมีผล ที่สำคัญคือขั้นตอนของการ present การเขียนออกมาเป็นรูปเล่มต้องดี การทำวิจัยที่จะให้ได้ทุน ก็ไม่ยากคือต้องถามเจ้าของทุน ต้องทำให้อบใจพียงเจ้าของทุน ทุนบางอย่างไม่มีการกำหนดไว้ล่วงหน้า เป็นทุนอิสระอย่างนี้ที่เขียนให้ดี เขียนให้ดีก็ได้ทุน ๒. ทุนที่เขากำหนดหัวข้อมาก็ต้องเขียนให้ได้ตามที่เจ้าของทุนเขาอยากจะให้และแม้จะตรงกับที่เขาจะให้แต่มันเขียนไม่ดีมันก็ได้ มันต้องเขียนให้เขาเห็นว่าเราต้องสร้างความรู้ใหม่ให้ได้แน่นอนเรื่องนี้เหมือนกับที่เขาให้ทุนมาเพื่อจะมาเขียนเรื่องสันติภาพแบบนี้เราต้องหาหัวข้อที่มันท้าทายหัวข้อวิจัยต้อง Challenge ทำทนายปัญหาที่มันเกิดขึ้นท้าทายความรู้เก่าๆ ที่เราเชื่อกันว่ามันถูก ว่ามันท้าทาย ทำเสร็จแล้วมีประโยชน์ต่อสังคมไปใช้งานได้เอาความรู้ไปเปลี่ยนแปลงความรู้เราได้มันจะได้คุ้ม เขาเรียกว่าต้องตอบโจทย์ปัญหาสังคมให้ได้ ส่วนมากคนที่ให้ทุนมาเขาจะนึกถึงสภาพปัญหาของสังคมปัจจุบันให้เรหาคำตอบให้ได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นเร็วๆ นี้ที่ผ่านมาที่มันเป็นปัญหาอยู่ยังไม่ได้แก้หรือจะมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ส่วนใหญ่คนที่ให้ได้ทุนเขาจะสนใจประเด็นอย่างนี้ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาความขัดแย้ง ปัญหาทรัพยากร ตรงนี้ ปัญหาโรควัยชราใช้เงินเขาจะให้ทุน ส่วนใหญ่จะพบปัญหาของเราคือ ส่วน

ใหญ่เรื่องเวลา เราอยากจะทำให้มันดีแต่เวลามีจำกัด อาจจะเป็นปัญหาของเราจะจัดการปัญหาไม่ได้ เรื่องข้อมูลเรื่องอะไรไม่ค่อยมีปัญหา เรื่องบริหารเวลาน้อย เวลาไม่เพียงพอปัญหาใหญ่ๆ

ผศ.ดร. แมชชีกฤษณา รักษาโณม:

เทคนิคในการทำวิจัยก็คือ ความขยันหาข้อมูลปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและพยายามบอกตนเองเสมอว่าจะต้องทำวิจัยทุกวัน นี่คือนโยบายในการทำวิจัย การทำวิจัยให้มีประสิทธิภาพในมุมมองของอาจารย์เราต้องลงพื้นที่ดูแล้วก็ศึกษาข้อมูลที่จริงและที่ตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงที่สุดเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและการทำวิจัยที่สามารถตอบโจทย์สังคมได้นำไปใช้ได้จริงถึงจะถือว่ามีประสิทธิภาพ ส่วนตัวการเขียนวิจัยให้ได้อ่านเราจะต้องดูแผนพัฒนาเศรษฐกิจว่าทางรัฐบาลต้องการให้ประเทศพัฒนาไปในทางใดเราก็มาเขียนงานวิจัยเพื่อจะให้นำไปใช้ได้จริงและตอบโจทย์ประเทศประมาณนี้ ทางบ้านเมืองทางรัฐบาลเขาให้ความสนใจอะไร เช่นสนใจการท่องเที่ยว สนใจเรื่องการศึกษา สนใจเรื่องกีฬา ปีหนึ่งนี่ก็จะทำวิจัยอยู่สองเรื่อง แต่ว่าทุกปีจะมีอะไรเรื่อง บางปีก็ทำสองเรื่อง ปัญหาที่พบในการทำวิจัยส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่องเวลา เนื่องจากเราบริหารตัวเราเป็นครูบาอาจารย์ด้วยให้ค่าปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งหมดเวลา สิ่งนี้คือปัญหาเรื่องเวลาและอารมณ์มันก็ไม่ปะติดปะต่อ กำลังทำวิจัยเพลินๆ ก็มีนิสิตมาพบมาปรึกษา ซึ่งวันหยุดเราก็ไม่ได้หยุดมีนิสิตมาหาตลอดที่วันหยุดเราจะได้ทำงานวิจัยแต่วันหยุดเราต้องมาให้ค่าปรึกษาวิทยานิพนธ์ก็จะแบ่งเวลาทำวิจัยไปเหลือน้อยลง

พระมหาอดิเดช สติวิโร, ดร.:

เทคนิคการทำวิจัยส่วนตัว ตอนนี้นำข้อมูลได้แล้ว อยู่ในขั้นตอนการเขียนงานในเวลา การเขียนงานเมื่อข้อมูลเราพร้อมแล้วเราอาจจะต้องใช้ความนิ่ง ใช้เวลาที่จะอยู่กับตัวเองอยู่กับหนังสือเพื่อรวบรวมข้อมูลนั้นทำให้เป็นรูปแบบของเราพอสมควรก็จะใช้เวลาในช่วงค่าๆ ในการเขียนงานและจะค่อยๆ เรียบเรียงทีละช่วงทีละตอนด้วยตัวเองจะทำให้งานเป็นไปในทางที่มีคุณภาพและตรงตามที่เราต้องการ การทำงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพ ปกติการทำงานที่เป็นระยะเวลายาวๆ จะทำให้รู้สึกถ้าเขียนงานแล้วอาจจะออกมาไม่ค่อยดีกัน การทำงานให้ต่อเนื่องบางที่เราต้องขยับหรือเปลี่ยนอิริยาบถบ้างจากนั่งนานๆ คิดไม่ออกก็ควรเปลี่ยนอิริยาบถบ้างเปลี่ยนอารมณ์บ้าง ผ่อนคลายตัวเองบ้าง การทำวิจัยเพื่อให้ได้อ่าน ตอนนี้นำไปขึ้นเดี่ยวเป็นขึ้นแรกที่ทำอยู่อาจจะยังไม่รู้มากนักว่าการทำวิจัยเพื่อให้ได้อ่านต้องทำในรูปแบบในลักษณะแบบไหนแต่ถ้าโดยส่วนตัวแล้วการทำวิจัยก็ต้องเป็นเรื่องที่เราสนใจเป็นพิเศษ มีข้อมูลในระดับหนึ่ง ถึงว่าเราจะไม่มีข้อมูลแต่ถ้าเรามีความสนใจมากเพียงพอเราจะมีความสุขในงานที่ทำ และเราจะทำด้วยความสนุกและมีความสุขในตรงจะทำให้เราทุ่มเทกับงานที่เราทำตรงนั้นได้มากยิ่งขึ้น งานเราก็ออกมาน่าพอใจ แหล่งที่ให้ทุนมาก็เป็นที่พอใจฉะนั้นต้องคุยด้วยว่าผู้ให้

แหล่งทุนนั้นต้องการงานในรูปลักษณะแบบไหน เราก็จะทำงานในลักษณะแบบนี้ให้คล้ายตามได้ ปัญหาที่พบในการทำวิจัยก็อาจจะเป็นในเรื่องของเวลาเหมือนเดิมคือจริงอยู่ตอนนี้ทุกอย่างลงตัวแล้ว แต่ก็มีปัญหาในตรงที่เวลามีจำกัดเพราะว่ามีงานสอนด้านอื่นเพิ่มเติม วิธีการแก้ปัญหาในตอนนี้ในลักษณะแบบนี้ในช่วงนี้นะ ถ้าจะทำก็ต้องกำหนดระยะเวลาของตัวเองให้ชัดเจนมากขึ้นเช่นช่วงเวลานี้เวลานั้นต้องทำอะไร จะจัดการงานในช่วงเวลาไหนให้มันลงตัว ฉะนั้นที่สำคัญที่สุดคือเรื่องของการบริหารเวลา Management ในเรื่องช่วงเวลาให้ลงตัวถ้าเราควบคุมเวลาได้งานก็จะออกมาตรงตามเงื่อนไขตามกำหนดเวลาที่ต้องการได้

ดร.บุญเลิศ โอสถุ:

เทคนิคในการทำวิจัย ตอนนี้มีเทคนิคใหม่เข้ามา คือเราใช้เทคโนโลยีในปัจจุบันมาช่วยเป็นตัวช่วยก็คือการเสิร์ชค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต พอเราได้ข้อมูลที่เราต้องการวางอินเทอร์เน็ตแล้วเราก็มาตรวจสอบโดยการหาหนังสือที่มีคำรับตำราอ้างอิงให้มันมีหลักฐานหนาแน่นยิ่งขึ้น ทีนี้เราจะได้ประเด็นตรงนี้ แต่ถ้าเป็นใจความหรือองค์ความรู้ที่เขาเสนอแล้วในตรงนั้นเราก็ต้องมาวิเคราะห์ใหม่หรือพูดง่ายๆ คือเราสังเคราะห์ใหม่มาเป็นองค์ความรู้ของเราอย่างที่สองเทคนิคอย่างที่สองก็คือเราจะกลับไปดูงานวิจัยหรือเลือกหัวข้อที่มันตรงกับงานของเราอย่างเช่นถ้ามันที่มาจากพระไตรปิฎกเดียวกันเราก็อาจจะเอาข้อความในพระไตรปิฎกตรงนั้นมาก่อน เราก็ได้ดูแนววิเคราะห์ของงานชิ้นนั้นอีกด้วยว่าเขาวิเคราะห์อย่างไร ทีนี้เราก็จะสามารถวิเคราะห์หรือมีมุมมองที่แตกต่างจากเขาได้ ข้อที่ ๒ การทำวิจัยให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพตอนนี้ต้องเป็นคนมีวินัยเพิ่มความผู้มีวินัยจัดวินัยให้กับตนเองคืออาจจะต้องนอนให้น้อยต้องขยันมากยิ่งขึ้นคือทำเป็นกิจวัตรประจำวันคือบางทีก่อนจะนอนก็ลงมือทำสักหน่อยหรือไม่ก็ตั้งจำนวนประมาณเอาไว้ว่าคืนนี้เราจะทำกี่หัวข้อก็ประเด็นต้องให้ติดตามนั้นถ้าไม่ได้ก็จะไม่นอนแบบนี้ จะต้องใช้ความเพียรขั้นสูง ไม่ผัดวันประกันพรุ่งถ้าไม่ทำอย่างนั้น ไม่มีวินัยในตนเอง จะบริหารเวลาไม่ได้ต้องอาศัยความเพียรถึงจะมีประสิทธิภาพนะครับ ถ้าในกรณีประเด็นในที่ที่เราจะต้องวิจัยเองส่วนหนึ่ง ประสิทธิภาพส่วนที่สองคือ “ทีมงาน” ทีมงานก็คือคนไหนที่พอเรามีข้อมูลมาเราก็ให้เขาพิมพ์ได้รวดเร็วยิ่งขึ้นและก็ให้นั้นพิมพ์ เราจะได้ไม่ต้องเสียเวลาในการพิมพ์ บางทีเราพิมพ์แต่คิดอยู่ที่หมดเวลาแล้ว พอเราคิดออกปุ๊บเราจำได้ว่ามีหลักฐานอะไรตรงไหนเราก็ไปเก็บเอาข้อมูลตรงนั้นมาเลยและก็มาให้แผนกพิมพ์เขาพิมพ์ คำถามที่สาม การทำวิจัยอย่างไรให้ได้ทุน ให้ได้ทุน คือตอนนี้เราพยายามติดตามสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เขาจะให้ทุนแก่บัณฑิตอยู่แล้วก็ทุน แล้วเราก็เขียนโครงการวิจัยไปเสนอโดยบางทีก็อาจจะผ่านคณะบัณฑิตของเรา ท่านคณบดีท่านอาจจะบอกให้เขามีทุนมาให้ให้กับครูบาอาจารย์เขียนๆ ตรงนี้ อันนี้คือทุนๆ ที่เราต้องได้อยู่แล้วก็คือถ้าเราทำไปตามที่สถาบันกำหนดเราก็จะได้ทุน แล้วก็ถ้าเราจะไปเสนอทุนข้างนอกเราก็ต้องเหนื่อยหน่อย เราก็ต้องติดตามข่าวทางอินเทอร์เน็ตของวช. เราก็ต้องสมัครไปในตามเวลาของเขาและที่รับส่งเรื่องให้ตรงประเด็นยุทธศาสตร์ของเขาและที่รอ

การตอบรับของเขาถ้าได้ทุนเขาก็จะเสนอให้เราปรับหัวข้อหรือแก้ไข ถ้าไม่ได้เขาก็คงจะแจ้งมาว่า ไม่ได้ ตอนนี้เขามีทุนสนับสนุนหลายๆ แห่งครับเยอะ และปัญหาในการทำวิจัย ปัญหาที่ยังคงซ้ำซากเรื่องเดิม คือความเสี่ยงเรื่องเวลายังไม่พร้อมที่หมดไปๆ และปัญหาตอนนี้ก็คือเรื่องสุขภาพ บางที่มันไม่ได้แน่นอน เราไม่ได้ว่าแข็งแรง มีเรี่ยวแรงสุขภาพดีทุกวัน บางที่ไปทำอย่างอื่นมา เราก็เหนื่อยมันก็เป็นใช้ไม่สบายต้องไปโรงพยาบาล บางที่มันงานเร่งด่วนสำคัญกว่าแทรกเข้ามา เราก็จะห่วงแต่ทำวิจัยไม่ได้ เราก็ต้องไปทำงานที่มันเร่งด่วนและที่สำคัญที่สุดอย่างเช่นมีประชุม มีประกันคุณภาพการศึกษาแบบนี้ เขามีการพัฒนาที่เราที่ต้องไปงานที่มันสำคัญกว่าเร่งด่วน

พระมหากษัตริย์ ตรุโณ, ผศ.ดร.:

เทคนิคในการทำวิจัย ก็คือใช้วิธีอ่านหนังสือเยอะๆ แล้วก็จับเอาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เสร็จแล้วก็มาเขียนพรรณนา นอกจากนั้นก็อาจจะฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ที่เกี่ยวข้องกับทางวิชานั้นๆ บางที่การที่เราไปนั่งคิดอ่านคนเดียวความคิดมันก็จะอาจจะแคบๆ ยิ่งถ้าเราเอาคำถามบางคำถามที่เราสงสัยไปถามเพื่อนที่ในสาขาวิชาเดียวกัน มันจะทำให้เกิดได้ความคิดกว้างขวางขึ้นอันนี้เป็นเทคนิคหนึ่ง อีกเทคนิคหนึ่งคือการเขียนต่อเนื่องให้ได้งาน เช่นตั้งใจว่าต้องทำได้วันละหน้าถ้าเราทำได้อย่างนั้นจริงๆ ๓๐ วัน ก็ได้ ๓๐ หน้า ส่วนการทำวิจัยให้มีประสิทธิภาพบางสาขาวิชามันต้องค้นคว้าหาความรู้ใหม่ มันอาจจะมีความรู้ใหม่ได้ แต่ทางพระพุทธศาสนานี้ความรู้มันอยู่คงที่ส่วนตรงที่จะเป็นความรู้ใหม่คือส่วนที่จะนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันอย่างไร ประสิทธิภาพก็อยู่ที่จะนำเอาไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้กว้างขวางและมากมายและมีประสิทธิผล ก็อันหนึ่ง แต่งานวิจัยที่มีประสิทธิภาพนั้น บางที่มันก็ขึ้นอยู่กับผู้ที่เป็นเจ้าของงานวิจัยหรือกลุ่มผู้ให้ทุน เขามุ่งไปทางไหน เข้าสู่การทำวิจัยให้ได้ทุน หนึ่งไม่ได้ตรงที่กลุ่มทุนเขายากได้อย่างไร ต้องศึกษาว่าทุนนี้เขาต้องการงานวิจัยแบบไหนที่ต้องไปเสนองานวิจัยที่ถูกต้องตามที่เขาต้องการถึงจะได้ทุน หรือไม่ก็เสนองานที่มีคุณภาพหรืองานที่โดดเด่นงานที่เป็นแนวทางแก้ปัญหาสังคม งานที่เป็นที่นำสนใจตอบปัญหาของสังคมที่กำลังเป็นประเด็นของสังคมที่กำลังถกเถียงกันอยู่ การตอบปัญหาสังคมตามทัศนะของตนเอง ของพระพุทธศาสนา ของสาขาวิชานั้นๆ ว่าจะตอบอย่างไร แบบนี้จะเป็นเหตุให้มีโอกาสได้ทุนมากขึ้น และปัญหาที่พบในงานวิจัย คือบางที่เราหาเอกสารที่เกี่ยวข้องได้น้อย เอกสารที่เราหาได้มันน้อยบางทีก็หาไม่พบ และอีกอย่างหนึ่งคือเวลาที่เขียนมันกระทบกับการที่มีภารกิจอื่นๆ ทำหลายอย่าง ก็เลยมีเวลาทำงานวิจัยน้อย บางวันตั้งใจทำอย่างนั้นอย่างนี้ทำไม่ได้ ก็มีเรื่องเวลาที่เป็นปัญหามากอีกเรื่องหนึ่งก็คือเวลาที่เราประสบปัญหาในด้านเนื้อหาเราหาคนที่จะเป็นที่ปรึกษาเป็นคนที่มีความรู้ในด้านนั้นมันยากหรือบางทีมีคนกลุ่มนี้อยู่เขาก็ไม่มีเวลาให้เราที่จะไปถามพูดคุยเปิดใจเปิดทัศนหาคำแนะนำที่ดีก็หาไม่ได้ หาเวลาที่เขาจะให้เราไม่ได้นี่ก็เป็นปัญหาเหมือนกัน

ผศ.รังษิ์ สุทนดี:

เทคนิคในการทำวิจัย ก็เริ่มหลังจากที่เราได้อนุมัติทุนจากหน่วยงานนั้นๆ นะ วิธีการการทำวิจัยที่เราได้ทุนนี้คือ เราตั้งประเด็นตั้งแต่เราเขียนโครงการวิจัยเสนอไป ซึ่งรายละเอียดเรารู้แล้วว่าเราจะเขียนอย่างไร เราก็มาค้น คือวิจัยใน มจร ก็จะเกี่ยวกับคัมภีร์พระพุทธศาสนา เราก็ไปดูคือคัมภีร์มันจะเป็นสายเป็นเรื่อง มีนิสิตมาปรึกษาว่าจะศึกษาเรื่องของคุณลิตมาลศึกษาในพระไตรปิฎกเล่มไหน ผมก็จะรู้ทันทีว่าอยู่ในเล่ม ๑๓ เรื่องที่ตอนที่พระพุทธเจ้าไปโปรดของคุณลิตมาลที่นี้เราก็ไปดูเรื่องของคัมภีร์นี้สำคัญ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเคยมีพระราชปวงจว่า เหตุใดผู้ร้ายฆ่าคนตายจึงเป็นพระอรหันต์ได้ก็ตามาคือเรื่องมีอยู่ว่าอดีตชาติเราไม่ค่อยพบว่อดีตชาติทำไม่ถึงเป็นแบบนี้ก็ไปพบว่ท่านเคยเกิดเป็นยักษ์กินเนื้อมนุษย์ แล้วทำไมต้องฆ่าคนตายตั้งมากมายอันนี้เป็นเรื่องของอาจารย์กับลูกศิษย์สำนักเดียวกันที่ไม่พอใจก็ไปฟ้องอาจารย์ว่าองคูลิตมาลเป็นชู้กับเมียอาจารย์ อาจารย์ก็คิดจะฆ่าแต่ถ้าฆ่าเองก็จะมีความผิดก็เลยหาวิธีให้หิงสกะไปฆ่าคนเพื่อที่จะบูชาครูแล้วเรียนวิชาชั้นสูง ที่นี้ถ้าเราจะทำวิจัยขนาดองคูลิตมาลร้ายขนาดนั้นฆ่าคนมาตั้ง ๙๙๙ คน ทำไมมาเป็นพระอรหันต์ได้ ที่นี้ในสังคมเราคนที่ร้ายมากๆ ก็ยังไม่เท่าองคูลิตมาลทำไมจะกลับใจไม่ได้ ถ้าเราจะศึกษาเราก็ต้องมาดูว่าทำไมท่านถึงเป็นอย่างนั้นนะ ที่นี้ในประวัติที่ผมค้นปรากฏว่แม้ท่านจะเป็นคนร้ายมาบวชท่านก็ยังกล่าวคาถาณะท่านก็มาเล่าเป็นคาถาว่า สมัยที่ท่านเป็นคฤหัสถ์นั้นก่อนบวชได้กราบทูลพระพุทธเจ้าว่ ท่านสมณะท่านเดินอยู่แต่ท่านกลับพูดว่ เราหยุดแล้ว แล้วกล่าวหาเราซึ่งหยุดแล้วว่ไม่หยุด เรื่องแบบนี้จะมีหลายเรื่อง อรุณเวลกัถสปะ พระพุทธเจ้าไปถึงท่านไปสอนพวกนี้ไม่ฟังหรือเพราะพวกนี้เขาถือว่เขาเป็นพระอรหันต์พระพุทธเจ้าก็ใช้วิธีการมีหลายอย่างในพระไตรปิฎกว่ใช้อิทธิปาฏิหาริย์เยอะเยอะเลย แต่ที่อรุณเวลกัถสปะต้องหยุดคือตอนที่พระพุทธเจ้ารู้ใจคือจะถึงวันธรรมสวนะ คือวันพระวันแปดค่ำ สิบห้าค่ำ อรุณเวลกัถสปะก็คิดว่าวันพรุ่งนี้จะมีชาวมคธ ชาวอังคะมาและถ้ามาเห็นพระพุทธเจ้ามีฤทธานุภาพมากก็จะไปนับถือก็เลยคิดในใจว่จะทำอย่างไรให้มหาสมณะไปที่อื่น พระพุทธเจ้าก็ไปที่อื่นเลย ไปบิณฑบาตที่อื่นและที่อื่นที่อื่นและก็กลับมา วันรุ่งขึ้นอรุณเวลกัถสปะก็ไป ท่านสมณะเมื่อบวชเข้าพเจ้ามาตามท่านเพื่อไปฉันข้าวท่านไปไหนเสียละ พระพุทธเจ้าก็บอกว่เราก็ไปตามที่ท่านคิด อรุณเวลกัถสปะก็อึ้งเลย ทำไมมหาสมณะถึงรู้ใจเราก็หยุดเลย แต่ว่าข้อความในพระไตรปิฎกหยุดตรงเรื่องอื่นแล้วบอกกับลูกศิษย์ว่ท่านจะไปไหนก็ไปเถอะ ข้าพเจ้าจะบวชเป็นลูกศิษย์ของสมณะนี้ พวกบิณฑบาตบอกว่พวกข้าพเจ้ายอมมหาสมณะตั้งนานแล้วถ้าอาจารย์บวชข้าพเจ้าก็บวช คือวิธีการใช้คำ ที่นี้ถ้าเราจะเขียนแบบนี้เราก็ต้องไปดูหมายถึงถ้าเราจะเขียนวิจัยวิธีการที่พระพุทธเจ้าใช้เนะคือท่านใช้หลากหลายทั้งอิทธิปาฏิหาริย์ อาเทศนาปาฏิหาริย์ ตักใจ แล้วก็อนุสาสนีปาฏิหาริย์อย่างเช่นว่องคูลิตมาลนี้ใช้สอนแบบหยุดเลยเพราะว่อหิงสกะเขาเป็นผู้มีปัญญาทั้งคาบเลย หมายถึงถ้าเราได้รับอนุมัติแล้วเราก็เริ่มค้น ที่นี้ค้นบางอย่างวิจัยจะมีแบบว่ค้ำกับอีกคนหนึ่งเราต้องหาหลักฐานที่ค้ำว่ตอนนั้นมหาจุฬาราชของเรามีให้นิสิตเขียนวิพากษ์หนังสือ วิพากษ์นี้ในพจนานุกรม แปลว่ ตักสิน คำว่ตักสินคือคนนี้ถ้าเราค้ำเนะต้องมีหลักฐานมาอ้างอิง วันก่อนอาจารย์บุญเลิศแนะนำนิสิต ป. เอก บอกว่มันไม่มีข้อมูลแล้วเราไปวิพากษ์เขาแบบนี้มันต้องหาอย่าง

อื่นมารองรับนะ ยากไหม คือต้องเตรียมการไว้ก่อนหมายถึงว่าเราต้องเขียนวัตถุประสงค์แล้วก็ไปเป็นบทเป็นสารบัญ สารบัญแต่ละข้อเราก็ต้องดูว่าเราจะเขียนอะไร ส่วนมากวิจัยของเรามันจะเกี่ยวกับเอกสาร ผมทำงานกับเอกสารคัมภีร์มาก ทำงานตรวจอรรถกถาฎีกาตั้งแต่ปี ๓๔ จนถึงปัจจุบันปี ๕๗ นี้หยุดแล้ว เพราะว่าทางผู้บริหารหมดกำลังทรัพย์นะ แล้วการทำวิจัยให้มีประสิทธิภาพ ก็ต้องอ่านเยอะๆ ค้นเยอะๆ มีการวิเคราะห์เป็นลักษณะว่าเราต้องมีความคิดเห็นเข้าไปด้วยถ้าไม่อย่างนั้นทำงานวิจัยมันจะเป็นแบบเอามาวางซ้อนๆ กัน ในแต่ละเรื่องมันจะมีลักษณะคิดต่อ การคิดต่อส่วนมากได้จากครูอาจารย์เคยเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อาจารย์สนธิ ศรีลำแดง ผมเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อนเป็นหมอ เขาทำบทบาทของหมอชิว ในเรื่องหมอชิวจะบำบัดรักษาโรคด้วยยาเพียงขนานเดียวแต่ว่าพระเจ้าชวด ศัตรูท่านเครียดไม่ได้ใช้ยานะ แต่ถ้าเป็นยุคเราเราจะใช้ยากล่อมประสาธ คลายเครียด แต่ว่าพระเจ้าชวดศัตรูท่านเครียดเพราะทำให้พระราชบิดาสิ้นพระชนม์ที่นั่นท่านก็อยากจะไปหานักบวชที่ทำให้สบายใจ สรุปรวมชิวก็พาไปหาพระพุทธเจ้าแล้วท่านก็สบายใจ นิสิตเขาก็เขียนได้แค่นั้น แต่อาจารย์สนธิท่านก็ให้คิดต่อก็คือเอาความเป็นมาของหมอชิวที่รักษาโรคทุกโรคด้วยยาขนานเดียวนั้น ที่นี้ทำไมไม่ใช้ยาละ เพราะว่าโรคบางอย่างมันไม่ต้องใช้ยากี่ได้เหมือนปัจจุบันโรคเครียด ถ้าได้ไปฟังพระเทศน์มาอันนี้สำคัญ ก็คือเป็นลักษณะคิดต่อ ในการเขียนงานไม่ว่าอะไรเราก็ต้องมีความเห็นของเราเข้าไปแทรก แต่งานบางอย่างต้องเขียนแบบตัดสินใจอย่างนี้ไม่ใช่ เคยมีผู้เขียนหนังสือว่าพระมหากัสสปะไม่มีมนต์ภิกษุณีเข้าร่วมสังคายนา ก็ท่านนิพพานหมดแล้วจะไปนิมนต์ใครละ เราก็เขียนว่าปชาบดีนิพพานหมดแล้วก็ต้องมีข้อมูลมารองรับว่าภิกษุณีไม่ได้ร่วม และมีหลักฐานก็คือการสังคายนาเป็นสังฆกรรมร่วมที่ต้องทำในเขตสี่มา ภิกษุณีจะเข้าร่วมไม่ได้อันนี้ก็เป็นการตัดสินใจ คือเราแสดงความคิดเห็นและมีเอกสารมารองรับ จะวิทยานิพนธ์หรือวิจัยก็ตามจะต้องมีถ้อยคำของผู้เขียนมาเชื่อมโยงเขาเรียกว่า สันธานในภาษาไทย วิธีการก็คือเราตั้งเรื่องและมาค้นตามโจทย์ แม้แต่ประวัติศาสตร์ที่คนอินเดียมาสอนวิชาอักษรศาสตร์ชาวไทย ผมก็ไปหาหนังสือของนักวิชาการที่เขียนทั่วไปอย่างจิต ภูมิศักดิ์ เป็นหนังสือเก่ามากไปเจอมาถ่ายเก็บไว้จึงรู้ว่า ชาวอินเดียมาค้าขายที่แผ่นดินไทยต้องมาสอนอักษรศาสตร์เพราะว่าจากอักษรของเรามันพัฒนามาจากอักษรอินเดีย หลักฐานก็คือจารึกอักษรปัลลวะในประเทศไทยนี้ หมายความว่าเราจะทำอะไรแล้วแต่เราก็ต้องไปแสวงหาคำรานั้นมา การทำวิจัยให้ได้ทุน คือการทำเรื่องแรกที่มันตอบคำถามที่มันค้างคาใจของสังคมด้วย พอเสนออีกเรื่องเขาจะมีกรรมการพิจารณาว่าเรื่องนี้มันน่าจะตอบปัญหาสังคมมันจะได้ทุน แต่ที่ผ่านมาผมเขียนขอทุนอยู่ ๓ เรื่อง เรื่องภิกษุณี เรื่องทรัพย์สินของสงฆ์ ตอนนั้นเป็นปัญหาเรื่องทรัพย์สินของสงฆ์ และที่เรื่องการตีความในหลักคำสอนในสังคมไทย ก่อนเกษียณว่าจะเขียนอีกเรื่องหนึ่ง ถ้าไม่ได้เขียนวิจัย ก็จะเขียนหนังสือคุยกับกองวิชาการว่าจะเขียนเรื่องความสอดคล้องหรือไม่อ่านพระไตรปิฎกอย่างนี้ต้องไปอ่านอรรถกถาหรืออย่างไร คือในพระไตรปิฎกก็มีคำตอบในพระไตรปิฎกเช่นกัน คือในมังคลัตถที่ปี่พระไทยแต่ง ซึ่งในคัมภีร์ก็มีอรรถกถาอธิบาย คือแบบนี้ การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิตเป็นมงคล ที่นี้คนพาลเป็นอย่างไรท่านก็ไปเอา

พระไตรปิฎกมาตอบตรงนี้ อะเสวะนา จะ พาลานัง อยู่ในเล่มที่ ๒๕ แต่ท่านเอาลักษณะของคนพาลมาจากเล่มที่ ๑๔ เรียกว่า พาลบัณฑิตสูตร คนพาลคือคิดชั่ว พุคชั่ว ทำชั่วนะ บัณฑิต คือคิดดี ทำดี พุคดี นี่คือลักษณะ ที่นี้คิดชั่วคิดอย่างไรคือคิดไปในมโนทุจริต ๓ วจีทุจริต ๔ กายทุจริต ๓ หมายความว่าเราหาข้อมูลจากพระไตรปิฎกเป็นโจทย์และหาที่ตอบโจทย์ในพระไตรปิฎกแล้วมาคุยที่อธิบายในอรรถกถาผ่านไปตามหลัก ปัญหาที่พบในงานวิจัย ผมไม่ค่อยถนัดเชิงสังคมถ้ามีกลุ่มประชากร และอีกปัญหาคือทำคนเดียวไม่มีคนช่วย การทำงานวิจัยต้องดูถ้ามีกลุ่มประชากรต้องหาที่งานที่มีความชำนาญเรื่องนั้น ไปสัมภาษณ์ ไปเก็บข้อมูล อะไรแล้วแต่ ผมทำเรื่องล่าสุดมันไม่ตอบโจทย์ เพราะว่าถ้าคุณมาเรียนที่มหาวิทยาลัยสงฆ์แล้วยังไม่เข้าใจเรื่องทางศัพท์ทางพระพุทธศาสนาถือว่าเสื่อม แต่ว่าชาวบ้านทั่วไปไม่รู้ถือว่าไม่เสื่อม ก็ตัดสินใจไม่ได้ หมายความว่านักวิจัยต้องดูว่าจะทำอย่างไร ถ้าเชิงมีกลุ่มประชากรต้องมอบหมายให้ทีมงานไปเลย เพราะว่าเรามีภาระงานมากไม่อย่างนั้นมันไม่สำเร็จ แล้วงานวิจัยถ้าออกมาสักแต่ว่าผ่านมันไม่ตีความ บางอย่างถ้าไม่ใช้กลุ่มประชากรก็ไม่มีไร เราต้องหาทีมงาน งานถึงจะสำเร็จได้ดี จบเท่านี้

พระมหาทวี มหาปณฺโณ, ผศ. คร.:

เทคนิคในการทำวิจัย เราต้องมีสภาพปัญหา เราศึกษาสภาพปัญหา และเราต้องหาข้อมูล เรามีข้อมูลพร้อมเพรียงพอที่จะแก้ปัญหาตรงนั้นไหมอันนั้นเป็นจุดเริ่มต้น ข้อสองการทำวิจัยให้มีประสิทธิภาพ ต้องมีข้อมูล มีเครื่องมือ มีทีมถ้าจะให้ดีต้องมีส่วนมากจะดีแล้วถ้ามีก็ไม่เกินสอง ข้อสามการทำวิจัยให้ได้ทุน เราต้องดูว่าแต่ละองค์กรแต่ละสถาบันเขามีเป้าหมายในการให้ทุนวิจัยอย่างไร เพราะว่าแต่ละที่เขาไม่เหมือนกันเป้าหมาย ถ้าเรามีเป้าหมายตรงนั้นเราก็จะวัดดูศึกษาค้นคว้าข้อมูลศึกษาปัญหา ข้อที่สี่ปัญหาที่พบในการทำวิจัย จะไม่ค่อยมีนะ เพราะว่าการทำงานที่เราจะทำเรื่องใดเรื่องหนึ่งเราต้องทราบข้อจำกัดเราก่อน และข้อจำกัดที่เขาจะให้เรามีอะไรบ้าง

รศ.ดร.สมิทธิพล เนตรนิมิตร:

เทคนิคในการทำวิจัยของอาจารย์ ต้องเลือกหัวข้อที่เราคิดว่าเรามีข้อมูลที่เรากำลังจะหาวิจัยเรื่องนั้นจบ ถ้าไม่มีข้อมูลที่พอว่าเราจะทำวิจัยเรื่องนั้นให้จบก็เหมือนกับว่า ฝันในอากาศ การเลือกก็ต้องเลือกเรื่องที่เราที่มีข้อมูลที่สามารทำให้จบได้อันนี้เป็นประเด็นสำคัญ แล้วพอเลือกเรื่องนี้ได้เราก็ดำเนินขั้นตอนไปเป็นลำดับ ส่วนการทำวิจัยให้มีประสิทธิภาพต้องคิดว่าอย่างหนึ่งว่ามันตอบโจทย์ที่เราคิดไว้ได้มากน้อยแค่ไหน ถ้าหากเรื่องที่เราทำมันเป็นอากาศธาตุเป็นนามธรรมที่เลื่อนลอยอย่างนี้ก็ไม่มีความประโยชน์อะไรแล้วขึ้นหิ้งไปแล้ว หรืออาจจะเสนอทุนไปเขาก็ไม่อนุมัติ เขาจะถามว่าทำไปทำไม เพราะฉะนั้นต้องตอบโจทย์ได้ว่าทำแล้วมันจะเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนต่อสังคม แล้วเรื่องก่อนข้างที่จะเป็นมาตรฐานคือเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์นี้ วนอยู่เท่านี้ การทำวิจัยให้ได้ทุน ก็อาจจะแล้วแต่

เวอร์แล้วแต่กรรมนะถ้ากรรมการเขาไม่เออออกับเราด้วย ต้องดูว่าเรื่องที่ทำนั้นตอบโจทย์ได้มากน้อยแค่ไหน ถ้าไปเสนอขอทุนบางที่กรรมการเขาจะถามว่าเรื่องนี้ทำไปทำไม ทำเองนี่ เราก็หงายหลังเหมือนกันนะ ก็ต้องทำให้ตอบโจทย์สังคม ได้ไม่ได้ก็อยู่ที่กรรมการ สุดท้ายปัญหาที่พบในการทำวิจัยของอาจารย์ คือเรื่องเวลา หลัๆ เลย เพราะส่วนมากจะมีเวลาคือ ปีชนปี พอต้องไปสอนไปทำอย่างอื่นเวลาจึงเป็นเรื่องสำคัญ เป็นปัญหาที่สำคัญเลยครับ

พระมหาพรชัย สิริวิโร, ดร.:

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เทคนิคในการทำวิจัย ข้อแรกในการทำวิจัยเทคนิคส่วนตัวที่ใช้คือพัฒนาเทคนิคจากความรู้ที่เรามีความคุ้นเคยเรื่องอะไร แล้วก็พัฒนาเทคนิคตรงนี้ให้มันดีขึ้น เพราะว่าการศึกษาที่เราหาเทคนิคใหม่ๆ ถ้าเราไม่มีพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องนั้นมันเป็นเรื่องยาก มันอาจต้องใช้เวลานานนี่คือเทคนิค ข้อที่ ๒ การทำวิจัยให้มีประสิทธิภาพจะทำอย่างไร ก็จากเทคนิคที่เราพัฒนา มา ถ้างานที่เรามีความรู้มีความถนัดประสิทธิภาพมันก็คือความพยายามที่เราจะต้องทำให้ได้ ก็จะไม่ใช้เรื่องยากที่จะทำให้มีประสิทธิภาพเพิ่มกระบวนการตรวจสอบจากท่านผู้รู้มาพัฒนาแล้วการวิจัยของเรา ก็จะมีประสิทธิภาพได้มันจะสังคมมีความเกี่ยวข้องกัน ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ที่นี้มาถึงข้อที่ ๓ เป็นโจทย์ใหญ่เคยพูดไปแล้วว่าการทำวิจัยเพื่อให้ได้ทุนนี้ ถ้าเป็นทุนและเป็นทุนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ก็ต้องมีเทคนิค เทคนิคที่เรากำหนดหลักๆ ก็คืองานที่ทำแล้วมันมี impact เอาไปใช้ประโยชน์อะไรบ้าง เราจะดูว่า Input อะไร process คืออะไร output คืออะไร ตัวสุดท้ายคือตัว impact ผลที่ได้จากการวิจัยมันจะเอาไปใช้ในการเรียนการสอนได้ไหมยิ่งถ้าเป็นของ วช. ทุนนี้ต้องตอบโจทย์ทางสังคม ยิ่งถ้าเราอยากได้ทุนจาก สถาบันที่ให้ทุนไม่ว่าจะเป็น สสส. ก็ดี วช. ก็ดี สกอ. ก็ดี ก็ต้องไปดูว่าเป้าหมายที่เขาตั้งมาจากการกำหนดยุทธศาสตร์เขาต้องการงานวิจัยไปทำอะไรเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ ถ้าเป็นสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์อย่างน้อยก็ต้องตอบโจทย์วิจัยต้องนำไปสู่การพัฒนางานวิจัยที่มันดีขึ้นกว่าเดิม ข้อที่ ๔ ปัญหาที่พบในการทำวิจัย และวิธีการแก้ไข ปัญหาอย่างที่บอกอาจารย์มหาจุฬาลงกรณฯ มีความรับผิดชอบหลายด้าน เพราะฉะนั้นงานวิจัยมันไม่ใช่งานหลักมันเป็นงานรองเรื่องงานสอนเป็นงานหลักการอ่านวิทยานิพนธ์การช่วยนิสิต การทำคลินิก ยังไม่พอ อาจารย์มหาจุฬาลงกรณฯ บัณฑิตเรายังมาทำเรื่องโซเชียลเวิร์ค จัดสัมมนาหมดเวลาเป็นเดือนไปแล้ว มีพระไตรปิฎกสัจจะไปทำนั่นทำนี่ในทางสังคมก็ไปช่วยที่นี้ กว่าจะได้เวลาแวะกลับมาทำวิจัยบางที่ ๓ เดือนผ่านไปยังไม่ได้ลงซัก ๓ บรรทัดแบบนี้ปัญหาที่ขบคิดมันก็ไม่ต่อเนื่อง เพราะฉะนั้นมันก็เลยเป็นปัญหาที่ไม่รู้จะแก้ยังไง ถ้าเรากำหนดให้มหาจุฬาลงกรณฯ เป็นมหาวิทยาลัยวิจัยก็อาจจะงดการเรียนการสอน อาจจะให้มีงานวิจัย ตรงนี้ก็เป็นวิธีหนึ่งนะในการแก้ไขแต่ว่าเท่าที่รู้ก็คือขอของเราไม่เข้มหาดลัยวิจัยแต่ว่าเราจำเป็นจะต้องมีวิจัย เพราะฉะนั้นก็พยายามจัดสรรเวลา อย่างเช่นเราสอนหนังสือกันอยู่ ๑๖ สัปดาห์ ๔ เดือน ช่วงรอยต่อระหว่างก่อนที่จะเปิดเทอมนี้เราจะมีช่วงเวลาอยู่สักเล็กน้อย วิธีการแก้ไข

คือรีบเร่งทำในตอนนี้ทิ้งงานอื่นไปถ้าเราสามารถจะเอาช่องว่างตรงนี้มาเป็นประโยชน์ในการทำวิจัย การแก้ไขปัญหาเรื่องเวลาไม่พอก็จะผ่อนคลายเป็นได้แต่ไม่ทั้งหมดนะ ก็ยังมีปัญหาอยู่เหมือนเดิมบางทีอาจจะมึ่งงานแทรก อย่างเช่นในช่วง มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน เป็นช่วงสอบวิทยานิพนธ์ ช่วงทำ Proceedings ช่วงในการเตรียมตัวรับวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้นปีจนถึง ๒๕ พ.ค. นี้ยังไม่ว่างเลยนะ เพราะฉะนั้นอาจจะต้องเกี่ยวข้องกับผู้บริหารด้วย อาจจะต้องมีช่องว่างให้อาจารย์ทำวิจัยด้วย เพราะฉะนั้นงานวิจัยอาจจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะกรด้วยไม่ใช่ว่าเป็นเรื่องของส่วนบุคคล

ผศ.ดร. ประพันธ์ ศุภษร:

เทคนิคในการทำวิจัย เทคนิคส่วนตัวต้องไปดูปัญหาการวิจัยและวัตถุประสงค์ว่าเราตั้งได้ อย่างไรพอทราบปัญหาที่ชัดเจนแล้วเราก็ไปหาข้อมูลซึ่งข้อมูลในที่นี้ก็คือข้อมูลทางเอกสาร ถ้าข้อมูล เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์คนก็ต้องไปสัมภาษณ์คนเอาข้อมูลตรงนี้มา ของผมส่วนมากเป็นงานวิจัยเชิง เอกสารคัมภีร์พระไตรปิฎก เทคนิคคือการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยเป็นประการแรก เช่น ทำเรื่องการใช้ เหตุผลในคัมภีร์พระไตรปิฎกก็จะไปดูพระสูตรที่พระพุทธเจ้าสอน สอนพราหมณ์ สอนกษัตริย์ สอนพุทธ บริษัทว่า มีลักษณะการใช้เหตุผลอย่างไร อีกอย่างหนึ่งคือบางครั้งคือการได้อ่านหนังสืออย่างอื่นแล้ว โยงมาวิเคราะห์สู่การวิจัยได้อย่างเช่นเราไปอ่านเจอในบทความ ในวารสาร ในหนังสือทั่วไปแล้วแต่ได้ ข้อคิดที่จะบันทึกจดจำไว้ว่าเป็นข้อมูลที่จะนำมาเสริมให้งานวิจัยเราสมบูรณ์อีกอันหนึ่งก็คือเทคนิคที่จะ หาคำหรืองานวิจัยหรือคำพูดของนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญทางด้านสาขานั้นๆ มาเติมมาเสริมให้งานวิจัย เรามีคุณค่ามากขึ้นมีน้ำหนักมากขึ้นในส่วนตัว ถ้าเทคนิคการสืบค้นข้อมูลในพระไตรปิฎกของผมก็พอจะ ทราบว่าในพระไตรปิฎกเนื้อหาเรื่องนี้เรื่องนั้นมันอยู่ที่ไหนบ้างก็จะมุ่งไปเล่มที่ต้องการทันทีที่เป็นเทคนิค ส่วนตัวที่ใช้จนเคยชินสมมติว่าอยากจะทำวิจัยเรื่องกรรม เรื่องอนัตตา ก็จะมุ่งไปที่พระสูตร ที่เกี่ยวข้องกับทันทีอย่างเช่น เรื่องกรรม ก็อุปาลิวาสสูตร อุปาลิวาสสูตร ในเรื่องของการตอบปัญหา ใน เรื่องของลักษณะการใช้ตรรกะในเชิงเหตุผลว่าไปที่กถาวัตถุในพระไตรปิฎกเล่มที่ ๓๗ แบบนี้ เราจะเห็น ข้อตอบคำถามอะไรๆ เยอะแล้วก็มาบรรณกถากฎีกาอย่างเช่นคัมภีร์มีลินทปัญหาก็จะมีการถามตอบ ปัญหานั้นในเชิงเหตุผลคือเทคนิคส่วนตัว ซึ่งอาจจะไม่เหมือนครั้งแรกนะอาจารย์ อุปาลิวาสปัญหาอยู่ใน พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๓ ตรีภ อุปาลิวาสสูตร ข้อ ๒ การทำวิจัยให้มีประสิทธิภาพทำอย่างไร คำว่า ประสิทธิภาพในที่นี้ก็คือ คำว่าประสิทธิภาพในที่นี้คือสามารถทำแล้วสามารถนำไปตีพิมพ์ในวารสารข้าง นอกก็ได้และประสิทธิภาพอีกอันหนึ่งก็มองว่าพอทำวิจัยออกมาแล้วมันมีผลคือ impact มีผลต่อผู้อ่าน มีผลต่อของความรู้ที่มันเกิดใหม่ที่ได้มุมมองใหม่ ถ้าเน้นเรื่องประสิทธิภาพที่ได้องค์ความรู้ใหม่หรือได้ มุมมองใหม่ในงานวิจัยที่ผมทำก็คือ พยายามที่จะสืบค้นอย่างเช่นถ้าทำวิจัยพยายามที่จะไปสืบจาก พระไตรปิฎกที่เป็น Original ที่เป็นหมวดปฐมภูมิให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ถ้าไม่มีในปฐมภูมิก็หามาขึ้น

รองก็คือ ทฤษฎีภูมิ อันนี้ทำให้งานวิจัยเรามีคุณภาพและประสิทธิภาพ เรียกว่าสามารถนำมาสอนนำมาเผยแผ่ได้ก็เห็นตัวอย่างได้ชัดเจนว่าที่ผมทำงานวิจัย การใช้เหตุผลศึกษาจากพระไตรปิฎกจริงๆ ได้มาตั้งแต่พระวินัย วิริยะใช้เหตุผลอย่างไรในการที่จะบัญญัติ ในการที่จะสร้างองค์กรรมเผยแผ่ธรรมวางรากฐานพระพุทธศาสนาไว้ในแคว้นมคธได้มาถึงพระสูตรถึงอภิธรรมนี่คือทำให้มันมีคุณภาพประสิทธิภาพตามแนวของหลักฐานข้อมูล ถ้าเราค้นลึกแล้วเวลานำคำพูดหรือข้อความของเราที่เผยแผ่ออกไปก็ยังสามารถพอทำให้ผู้อ่านผู้ฟังเชื่อได้มากกว่าที่เราจะไปค้นคว้าจากหนังสือทั่วไป นี่คือมองว่าประสิทธิภาพทางด้านน่าเชื่อถือแล้วก็มีผลต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่ได้อ่านได้ฟังว่า สามารถที่จะโน้มน้าวหรือสามารถที่จะตั้งสาระออกมาให้คนได้อ่านให้คนได้เข้าใจถึงเหตุผลในการใช้ในรายวิชาอันนี้คือประสิทธิภาพของงานวิจัยนะ ส่วนข้อ ๓ เทคนิคการทำวิจัยให้ได้ทุนทำอะไรอันนี้ก็เป็นที่น่าทึ่งกันดีนะครับว่า เราอยากได้ทุนจากหน่วยงานไหน เราก็ต้องดูว่าเรามีแผนเรามีนโยบายอยากได้งานวิจัยประเภทไหนตอบสนองความต้องการอะไร อย่างเช่น ถ้าของ วช. เขาก็มีโจทย์มาให้ต้องการเรื่องแบบไหน อย่างเช่นเรื่อง ปัญหาเสพติด เรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องของอาเซียน เราก็ทำโครงสร้างงานวิจัย โครงร่างงานวิจัยที่ตอบโจทย์เขาเฉพาะที่เขาอยากได้เราก็ตอบโจทย์เขา ถ้าคือคือคือเรื่อง วัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการวิจัย เทคนิคการทำวิจัยคือตอบโจทย์ของเขา แต่ว่าก็ไม่ได้มองข้ามสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ในเนื้อหา ในกระบวนการตั้งแต่กระบวนการความเป็นและความสำคัญของปัญหาจนกระทั่งประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับก็มีส่วนสำคัญเหมือนกันบางที่ชื่อเรื่อง ok. แต่วัตถุประสงค์ไม่ได้บอกว่าจะได้อะไรได้ข้อมูลมาอย่างไร มา support เลยก็จะทำให้ไม่ได้ทุนได้ ทั้งนี้ทั้งนั้นเพื่อจะให้ได้ทุนวิธีการระเบียบวิธีการวิจัยของเราต้องสะท้อนให้เห็นชัดเจนว่าเราได้ข้อมูลมาตามที่เรที่ตั้งโจทย์ตั้งหัวข้อไว้หรือไม่ นะครับ ให้ตรงกับสิ่งที่เขาต้องการ ข้อ ๔ ปัญหาที่พบในการทำวิจัยและวิธีการแก้ไขปัญหาที่พบส่วนมากแล้วโดยเฉพาะอาจารย์ในบัณฑิตวิทยาลัยนี้เรามีนิสิตเยอะปัญหาที่พบก็คือไม่สามารถทำงานวิจัยให้เสร็จตามปีงบประมาณได้นั้น ก็ไม่ทุกคน เป็นบางท่าน ไม่สามารถทำงานวิจัยด้วยภาระงานสอน งานอื่นๆ ของมหาวิทยาลัยตามพันธกิจจึงไม่สามารถทำงานวิจัยปัญหาที่คือการแบ่งเวลาให้งานวิจัยอาจจะมีน้อยหรือไม่ต่อเนื่อง กลายเป็นดินพอกหางหมู ทำให้งานวิจัยไม่สามารถสำเร็จลุล่วงได้ วิธีการแก้ก็คือคงต้องบริหารจัดการเวลาของตนเอง ในสัดส่วนของแต่ละวันแต่ละเดือนจะต้องทำงานวิจัยให้ได้ต้องมีวินัยในตนเองด้วยเพราะมันเป็นเรื่องพันธกิจด้วยก็จะต้องเขียนเป็นตารางเป็นแผนหรือถ้าจะให้ดีคณบดีผู้บริหารจะต้องมีการติดตามความก้าวหน้า มีวาระการประชุมว่า งานวิจัยของแต่ละท่านเป็นอย่างไรบ้าง สำเร็จหรือยัง ใช้ในทางนโยบายการติดตามของหน่วยงานแล้วส่วนตนเองก็ผูกมัดกับสถาบันวิจัยทางสถาบันวิจัยที่จริงเขาก็ติดตามอยู่แต่ว่าคณาจารย์ก็เหมือนไม่ค่อยกระตุ้นตัวเองสักเท่าไร ก็คือประเด็นที่พบคือการบริหารจัดการเวลาในการทำวิจัย วิธีแก้ก็คือแก้ในเชิงนโยบายกับวิธีการแก้ส่วนตัวในเชิงส่วนนโยบายให้ผู้บริหารมีการกระตุ้นมีหน่วยติดตามของหน่วยงาน เพราะมันมีผลในการเสนอผลงานทางวิชาการให้ระบบทางบริหารมาบังคับในตัวแล้วที่ส่วนตนเองต้องทำแผนกระตุ้นให้หน่วยงาน

เอามาแชร์กันว่าอาจารย์ ก หรือ อาจารย์ ข ทำวิจัยเรื่องนี้ จะให้เสร็จภายในเดือนนั้นเดือนนี้มาแชร์ ข้อมูลก็เหมือนกับว่าเราจะทำให้ได้ตามเป้าหมาย ถ้าไม่ได้ก็จะเกิดความระอายนิด ๆ ว่าทำไม่ได้ เป็นการบังคับตัวเองทางอ้อมครับ...

